

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Collectio Canonum Dionysio-Hadriana - Cod. Aug. perg.
103**

[S.l.], [11. Jh.]

Hilarius, Decreta Hilari Papae

[urn:nbn:de:bsz:31-1336](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1336)

Quae cum ad nostrum iudicium prouocasset & in me-
ritum pendente negotio a communione
uidebamur fuisse suspensam. Adiectum & licet
illud quod huc temere superordinatus esse
cognosceret quin debuit ordinari. Ante quae
lupicini in presenti positus aut confitetur
aut certe confessus iuste possit subiaccere
sententiae. & quod eandem locum que admo-
dum disciplina ecclesiastica exigit. is qui
considerabatur acciperet. Siquae uero alie
emesserint cause que ad statum ecclesie
rum & ad concordiam pertineant sacerdo-
tum illic sub timore domini uolumus uenire.
Et de componendis atque compositis omnibus
ad nos relatio plena mittatur. Ut ecce que iux-
ta ecclesiasticum morem iuste & rationa-
biliter fuerint definitae. nec quoque senten-
tiae roborent. Decretum in idem Augustinus

EXPLICIT DECRETUM PAPAE LEONIS

IN GRUHTITUM DECRETORUM
HILARI NUMERO

1. Synodum habentem in beatae marie

- .II. Adlocutio pape hilari in eodem conuulio.
 - .III. Epistulae prima ceseeni ut in iueforum
episcoporum eed hilcerum papeem.
 - .IIII. Epistulae ceseani terre conensis prouincie
 - .V. Subscriptio episcoporu qd fuer' in synodo
 - .VI. Preceptum hilari episcopi eed ceseanum
- EXPLICIT de eodem cesece: **TTTIIII**

INCIPUNT REGULARI REGUM

.I. SYMODO HABITU IN BASILICA BEATE MARIE

Milano beasilisco & ermeneico uii ce re
die xii de decembrium. Residente uir
uenerabile hilario pape in beasilica se
marie. & in cetero ueritatum ciuitate
prouincie gallicorum. Ingenuo. ebridonen
si prouincie ss. Medionensi. prouincia ss
Saturno. abimionensi prou. Petrus postubnsi.
Paulinus. aqueuensi. Primo. atellano. Palla
dio. sulpinati. Caudenno. aurtiensi. Sote
re. necepolitano. Tibustio. capuano. Probo.
canusino. Caudenno. scillateno. Felice. lunsi.
Subodio. tyfenensi. Eusebio. seniensis. Maio
riano. astenensi. Iusto. scaueno. Felice.

Severino. Concordio. uicerno. CRANO.
Cecilio. cecilio. Irenucio. presenino.
Constantio. aquinati. Adeodato. camano.
Insuper. Intefemano. Tribeno. curium
subinorum. Cleudio. pccusulcono. Geronio
canerino. Adeodato. uelliterno. Lucifero.
usertis. Crispiceno. subcaugustano m&ccu
de. Irenano. albenensi. Seruo dei. numtho
Horenus. telesino. Hilcero. amerto. Can
didio. tubustino. Pcculo. forono uerto. Euse
bio. satrabo. Apuleio. terquimensi. Ceciden
tino. anilino. Asterio. gcuinati. Proibetto
epesino. Asterio. foro cludienti. Philippo.
numcenceti. Cecidenlio. uiconensi Resti
tuto. & octauio cefris. Residentib; & com
uniuestris presbiteris. Adstentib; quoq; diaconib;

**HIARQS IPS ECCLESIAE CATHOLICAE URBSIS RO
MAE SYNODO PRESIDENS DIXIT.**

Quō relegiosos scō spū congregante conuen
tus hortetur. ut quodcumq; pro disciplina
ecclesie sumē curā diligentiore tract
tem. Si plures fr̄s ecc̄e cedor dinationum
tenorem p̄tinent iuxta diuine legis p̄cep

tee. & nicenorum canonum constitutis. Ita
iucen ledno in omne eum mansura solidem
Ut nulli fecerit sine scitu sui periculo ut diuine
constitutiones ut ce postolice sedis dicit & ce
temerare. Quicenos qui potissimi sacerdo
tis administrant officice. & celum & ce
gressionum culpe respiciet. si in coquis di
desider fuerimus inueni. Quic me
quod timere debem. quod dicitur comminatur
dm negligencie sacerdotum. Siquidem re
atu meiore delinquit. qui potiore honore
pfratur. & graviora fecit uicice pbeato
sublimiores dignitatum. Cauendu ergo
primis e necd sacerdotis gradus quod gest
priorib; ante pro scriptum e. quis que uxor
non uirginem duxit ce spir &. Repellendu
& licem quiq; in secunde uxoris nuptice. con
tra apostolica precepta conuenerint in
seu litterarum. Nbenon & cetera membro
rum de omne p pessi. & hii qui se penitenti
b; sunt ce sacerdos ordines aspirare non au
decent. Quis quis & celum consecutor & ce
teyt fecerit suum ipse dissoluit. & quod

commissum licite. aut cede cessionibus; suis inue
nit admissum. Si proprium periculum ante
ante de damnant; Hos enim in nullo volumus
severitate ultionis exercere; sed qui in ceu
sit di conlumencie ut delictum deliquit; Aut
ipse quod perferam fecit abolere noluerit
iniquum quid in celum non reserant mubn
& Quod ut deinceps possit tenacius custo
di in gloce & omnes causas & sub scriptio
nes proprias commode. Ut si in declina
dicio aditus deudeatur in licitis.

Item inue sit episcopi & presbiteris ad clamatum e
excudixpe hilero uite. dictum est sexies.
hec con firmam hęc docem. p. viii. Hęc de
nendeesunt. hęc ser uen deesunt p. u. Doc
trine ure græcice regim. p. x. Hęc ut in p
p&uo ser uent rogem. p. xii. Per domnum
p&rum ut in p p&uo ser uent rogem. p. iiii.
Hęc presumptionum quon fiat p. x. Quib hęc
uolauerit in se mubn & p. iiii.

¶ II. **TRACTO SILENTIO. HILARIUS EPS DIXIT:**

Merere ecc frs noue & in ceudita sic ad nos
missis de his pecnis epistulis sub cefta rele

gione puenit: In quib; deam locis puenit
semina subindentes cunr. Deniq; in nulli epi
copatum. quib; non nisi meritis pcedentib;
deet. non diuinum mun. sed hereditarium
puttentes esse conpendium credunt. Sicut
res caducis nec sic cerdotum uelut legati
testamentu iure possedimur. Nam plene
in monles con finio constituti in locum suu
ferunt. alios designatis nominib; subrogat.
Ut scilicet non legitima hereditas ellectio
sed defuncti gratificatio pro populi hecbeat
ad sensu quod quom gratue sit estimare.
Atq; ideo si placeat & licet hęc licentia gene
raliter de ecclesiis auferamus. Ne quod t
pediorum e homini seput & debere quod
di e. ut licet quod ad nos per lectum est.
ad duram licet possit puenire notitiam.
His pccatorum frum & coeporum nrorum
scripte legent. Paulus notatus r & capit.

. III. BEATISSIMA ET APOSTOLICA REVERENTIA
A VOBIS IN XPO COLENDO PAPAE HIJARO. ASCA
HIQS ET QUICUNQUE SI EPI TERRA CONHENSIS PRO
CIHTIAE:

(
curam apostolatus ur̄ de prouinciarū
sacerum sacerdotib; gerat filio nr̄o in lū
dilectione dūce prouinciarū referende
cognouim. Cuius impulsū uotū nr̄m in cau
sā scribendi prona d̄uotione surrexit. Er
go prouinciarū litterario sermone d̄uote
coronē ur̄e obsequio differentes. His quesim
ut dignatione quæcederis & icem humilita
tem nr̄am in orationib; ur̄is in mente hec
bere dignemini. beatusissime & cōpostolica
reuerentia in xp̄o a nob̄ colende pater. Illud
sp̄cialius deprecor ut factum nr̄m
quod tam uoto pene om̄ prouincie. quæcō
emplo uelut cecis in nocticē nām defestur.
per pensis exercionib; nr̄is roborare digne
mini. Et cum leger &. Ab uniuersis episcopis
& presbiteris adclamatum est.

Excedit x̄p̄e hilario uite d̄x. Hæc presump
tio numquam fiat. d̄ ui. Que diuina l̄ce ho
mine d̄eri non possunt. d̄ ui. Per dominum
p̄r̄um ut imper p̄luum seruent. d̄ u. Hæc
ut reseruent rogant. **HILARYS EP̄S DIXIT.**

Legs. Pcculus notorius r̄bertauit. Ep̄s ucc̄s

gensium ciuitatis sc̄i nundinarius ioh̄an̄es &
pl̄uit: conditionis humane hic ep̄o uolente
bili fratri n̄ro hermeo. quem ipse ante m̄
dioceses succ nobis uolentib; constituerat
delinquens ei quod potuit hec bene p̄cipit
supreme uoluntatis arbitrio in locum
um ut substitueretur optauit: sed defuncti
iudicium in eum meum non uacillat.

Et cum legeret. probus ep̄s e consensu sur
gens dixit: Illud licet hoc non licet. succes
sore d̄ d̄ct̄ auctoritate ur̄a resistite.

Huius rei per ep̄os totum uestrum.

HILARIUS EP̄S DIXIT. PERCURRE QUAE CEPIT.

Peculus notatus r̄bentat: Siquidem omni
clerus & plebs eiusdem ciuitatis & optimi
& plurimi prouinciales. ut idem in loco
obseruauer̄ a nobis sperauer̄ deo consen
su. Nos cogitantes defuncti iudicium & pro
benles ei uitam & eorum nobilitatem atq;
multitudinem que p̄lebeant. Simul & u
tilitatem & de memorate optimum duxi
mus. ut tenlo sacerdoti qui ad diuinam
grauerat non minoris meum substitue

relur anlestit. prefestum & ecclesie illius mu
nieipii. In quae anlestitat ordinatus. semp
huius ciuitatis & ecclesie fuisse diocesis constat
Ingo suppliciter precamur apostolatam
eam & humilitate nre quod iuste a nobis
uidetur fecerit. ut eam auctoritate firmetur
Iandudum scene questi fueram litteris nris
de presumptione siluani epi. & miramur
quod nullae apostolatus uris responso susce
ptus. Hunc & eadem suggerentes pblm
ut quid super his reb; obseruandum sit apos
tolicis sermonib; nos dignemini informare.
Tunc fossit con pnegligentiam postitoris aut
plonginqui itineris difficultate humili
tatis nre ad uos scriptae non potuerint &
hoc negotio pubnre. Etiam suggestionem
nram malum iterare. & sub scriptio oran
tem pro nobis sem apostolatam urm iugi
eio diuinae conseru&. abler nris nobis om
nib; & ecclesie sue domine uere noster &
apostolice pcepte.

iiii. HILARIUS IPS DIXIT. ALIA EPISTULA RECITAT
PAULUS NOTARIUS RECITAVIT.

Omnino beccatissimo & ceptolice
renlice anobis in xpo colendo pcepte hu
ascanius & uniuersi epi terraconensis p
Etiam si nullce fiteer & necessitates ecclesie
ce discipline & p & lendum reuertce nobis f
erat. Illud priuilegium sedis ur̄e quo f
ceptis regni dcaus; post resurrectione
saluatoreis; p̄ totum orbem beccatissim
p & ri singulcoris predicatio uniuersoru
inluminatione prospexit. Cuius uicari
principatus sicut em̄ & ita m̄ & uendur
est ab omnib; & c̄m̄ c̄ndus. Proinde nos
dm̄ in uobis primitus cedor̄ anles. cui sine
querelle seruitis. Ad fidem r̄curr̄m̄ a
postolico ore lccudatam inde responsē
quesentes. unde nihil errore nihil pre
sumptione. sed pontifici c̄di totum delibe
ratione p̄cipit. Cum h̄c̄ it̄c̄ se h̄c̄c̄ b̄n̄
est tamen in ternos f̄cl̄ sus frater. cuius
nos presumptione sic diutius t̄ccer̄ en̄ licu
it. it̄c̄ & loqui futur̄ iudicii n̄cessitas im
perauit. Si uic̄n̄ quidem ep̄s calogorre
inultima p̄cc̄tenr̄e p̄uinc̄ie constitutus

rationes sibi indebitas usurpando. Nam
terram nostram ad hoc usque perduxit. ut con
trectat uenerissimam supstitutionem sedis ure uni
cum remedium flagitemus. Hiencemq; iam
male septem aut octo amplius annos p pce
sorum patrum regulas & urce instituta de
cipiens nullis p & len lib; populis epim ordi
nauit. Cuius preperam fecerum fecit
um uiles fratres hcc pccifica posse admoni
tione scinari profert in peius. Deniq; dum
contra uelutatem canonum contra syno
diconstituta alterius fratris nri spu ten
tum presumptionis accensus in eodem loco
quilli fuerat destinatus. Cui merito & re
pugnanti inposuerat meon. & qui moicem
coblu fuerat ad gregcetis epim fecit. Hinc
fecerum e unde ei miserima temeritate
ad nos ceser auguste urbis epri fr nri uniu
sere referr &. Cuius diligencie & sollicitudo
admodum p spcerat. si in clu quo profuss &
Siquidem cum etis in uicince positus epis nese
scismatico ad iungere nri frequibilissime
contradixit. Sed obstinatione damnabili

statum quoderat inlicitum. & quod nobis
dicitur edicere non erubuit solus ille commi-
tere. Proinde quicquid presumptionibus
unitatem diuidunt. que scismate faciunt. ue-
lociter debet occurrere. Quisum sedem uiam
ut quod superat pccate obseruare uelitis
apostolicis eed fecimus instruemur. Qua-
tenus fraternitate collatice prolectis
medium uenerandi synodi constitutus
conterere rebellionis spiritum auctoritate
subnixi. Quod oportet & de ordinatione
& de ordinatione fieri intellegere do iuuen-
te possumus. Erit profecto uirtus triumphus
sic postolatus uirtutibus; quod scilicet
ecclesie obtinere catholica audeat eccle-
sice. Si uellet uiciorum semina fieri
firmitate & subscriptio. Oranlem pro nob
sem postolatum uirtutibus iugiter uo diuina
conseruabunt ceteris.

AB QUIBUSCUMQUE EPISCOPIS ET PRESBYTERIS AD CLAMANTIBUS.

Ut hec emendentur rogemus. dictum est ut
habere debentur rogemus. § uii. Ut discipline
seruabuntur rogemus. § uiii. Ut aliquid seruet

capitulum. § u. Ut canones constituantur roga
§ uii. Ut improsumptoribus; uindictur ro
§ uiii. Ordinatio cepostolica in libate
§ uiiii. Exccudi; xpē hilcero urte § u
Dignus pcepce dignus doctor. § uiii.

QS ITS DIXIT. Acceptis quer & itota
fuit de omnibus; nunc fr̄i sp̄ & iccles sententias
de uobis spirante de promite; Megetim' ep̄
& de hie & curi tenis. d. In custodia diendis omni
bus; que ad sacros ordines ptinent disciplinis
melius sententiam mee denuntio. Nihil ame
umquam eorum que prohibite sunt esse fa
cienda. de reliquis censeo ut quisquis uel
fecerit aut d & c. in ecclesia reserare
noluerit. nouerit se graues causas in cepos
tolice sedis iudicio redditurum. In quo illi
neces seent subire sententiam. In genuis
ep̄ ebrunensis dixit. Mihi quoq; eadem de
omnibus; pceptis; sententiam. quomē ipse con
stringo. nequid ame umquam de his que sunt
interdite temptent. qui cenob deorum
& professionem meam. d & c. & licē censeo
ut quisquis factuorum transgressor

resisterent. scilicet se ecclesiasticę regule & que
is innotueri. & rectum apostolicę sedis man-
rere. Pcculus ep̄s aque uiue dixit. Ego quoq;
similime lege constringo. & dicitur qd trans-
gressores fuerim pcciter censeo. necis sine
periculo sui quidquam eccle. temptare licet.
at. quod merito debet iudicari. Primi ep̄s
ecclie atellane dixit. Hoc & lego censeo esse ob-
seruandum. Pccelladius ep̄s ecclesie scelpine
dixit. Nihil me contra disciplinam ecclesias-
ticam ut situta sc̄orum canonum factum
esse polliceor. Tiberius ep̄s ecclie sc̄bimensis
dixit. Pro fitcor me situta sedis aposto-
lice in omnib; custodiri. & si in ecclesia mea
dey corum aliquē contra p̄cepta sc̄orum
canonum deprehendero. aut mulierē dux-
isse. aut ducēs habere uxores ecclie ecclesi-
co officio se peccari. Ab uniuersis ep̄is dictū
ē. Sententias fr̄um omnes sequimur; om̄
confirmam; & obseruandum esse dicitur.
Ex cudi xp̄e hilcero urce. p̄ ui. Quem mala ad-
misses unū p̄te corrigentur. p̄ uiiii. Quom̄
licet non fiet. p̄ uiiii;

DECRETUM EPISCOPI ECCLESIAE URBI ROMAE SYHODO

DE FIDELIIS DIXIT. Quō presenlis definitio
nis formae que scdm scōrum ē statuta sen
tenlice. In omnium ecclesiarum notitia p
uenire dēcesimū. nec cuiquam profut possit
ignoracione licere quod non licet. & dereger
te noteriorum sollicitudo curat.

DEPTYM. HILARIUS EPISCOPUS.

secundo & uniuersis episcopis terrae conensis pro
xime. Post quoniam litteras ur̄e dilectio
nis accepim⁹. quib⁹; presumptiones siluani ep̄i
ecclae gorensum & de r̄landi p̄b̄istis. Et
rursus uerconensium queritis nimis in
licita uote firmari. Honoratorum. & pos
sessorum. tyricensium. cecscandensium.
ecclae gortecnorum. uerconensium. Tritan
sium. leuensium. & uero uiscensium ciuitatis.
Cum subscriptionib⁹; diuersorum litteras no
bis constat ingessit. Per quos id quod de sil
uano querella ur̄a deprompserat & cūsc
bant. Sed reprehensione iustissima eorū
p̄criter iustae allegatione non cecerebat.
Quae p̄ter conscientiam metropolitani

fratris & coepi nri ascani. nonnulli ciuitate
ordnatos dcorunt sacerdotef. unde quo quid
quid ab editer utra pceste e indicatum. Omni
uidemus per ueftrate confufum temporu
neceffitate p fpecte ac ratione de ceffim
Adueniam p tinere quod gefum e. ut nihil
de i ce in cept con lre p cept ce bece ti apo
toli. nihil con tranicenorum canonum con
ftituta temptetur. Hoc cu primum iuxta
eorundem patrum regulas uolum' custo
diri. ut nullus p rler notitiam atq; con fen
fum fratris ascani m & ropolitani aliquate
nus con fecratur. an le ftis. qui ce hoc & ubi
ordo tenuit. hoc trecentorum x. & octo
fcorum patrum defniunt ce ce torit ce s. Cui
quis quis obuice d & lende t man' eorum se
con foftio fec tetur indignum. Quoru p rcep
tionib; refultauit. In quorum con lumelice
fupborum & licem p ce s ille con le m n itur
que uer & tur. Ne quis relicte & ce defia tua
ad editer a trecentisire p re fuma t. quod nimis
in probe con hibentib; & ut do leat grauius
uobis querentib; h y r m e u s e p s con a t u r ad

mittere: quem nō auctoritate reuocari ca-
piti. Quos maxime de reb; in licetis in magna
indignatione probetis accendi. Licetis ergo
inconueniū frūm quos natalis mei festiui
et congregat & licetis parit. que de ordinē
epi scdm statuta canonum ut prodecer
meorum dber & c. sumi prolee. Te
licet gestorum. que pccyter direxim
discis. Underemoto & c. uer
cenonen si atq; ad succremisso. Hirmeo epō
sedtis per sacerdotale molestiam uolum
tib; que pignorantem & c. ecclesiasticū
regum desiderant quod non licet & obtinere
talis protin' dedero proprio. uer cenonen
sib; epi ordinē & c. Quicquid te pccipue fr
ascari oportet eligere & dberet conserra
re: nisi similiter forte factum fuerit non
sine obiurgatione tua maxime nominis re
tundat: nōc preceptio. Quod in iniuriam
di a quo spcciditer sacerdotaliū ē gratia
dignitatum. Didicerim' admissum. nōc epi
honor hereditarium ius putetur. Quod nob
solce di nri xpi benignitate confestur. Ordi

natus ergo nunc episcopus quilibet ante te ignorante
te prouideris in l. cum suis auctoritatibus me
ruerunt submo ueri hęc ratione firmamur.
Sinec uiduem coitus qui non fuerit & in
unius uirginis nuptiis ac uota conuenient.
sicut & legē ecclie constituta precipiunt dicit
do. Sacerdos uirginem uxorem accipiat
uiduam non repudiatam scdm quod & licet
becetus ap ostolus pcculus in ceteris ter genis
um. De his qui fieri desiderant sacerdotes
proprie institutione non tccuit dicent
unius uxoris unum cuius tenore sententia
ite informati esse debetis. Ut in l. cetera
que occuendae sunt. hęc & studeatis preci
pue custodiri. que cognoscitis ante uniuers
se incendere. In quibus & licet prospiciendum
ē ne duo sint in unice ecclie sacerdotes. nec
litterarum igneris aut capens aliqua par
te membrorum. ut & licet ex penitentibus
aliquis ad sacerum ministerium prorsus si
natur accedere. Nec tcculum pcculis pccu
tionis uclere populorum. ut cum his pccer
cere cupitis uoluntatem dñi que nos

peccare prohibet & desideratis. Cuius indigna-
 tio & hoc grauius commouetur. Quia be-
 nignitas eius dum sunt illicita peccata quae
 interpretibus peccationis offenditur. Utom-
 nia autem secundum haec que scripsimus corrigantur
 presentis littera traiceno sub diecono mo-
 ueniente direximus. Quod si hyreneus episcopus
 ad ecclesiam suam deposito improbitatis am-
 bitu redire neglexerit. quod ei non iudicio
 sed humilitate prestabit. remouendum
 se ab episcopo pcceli consilio esse cognoscat.
 Dat. .iii. kalendarum ianuarum basilico & her-
 mimmico uice. **EXPL. REGULA EPISCOPI HELARI**

INCIPIT TITULI DECRETORUM PRAESIMPLICIUM

- I.** Heliceet illicitas fieri ordinationes **Hum. II.**
II. Simplicia ad quartum & seuerum de non pre-
 sumendis illicitis ordinationibus. **Ext. III.**

INCIPIT CONSTITUTA EIUSDEM PRAESIMPLICIUM

HELICEET ILICITAS FIERI ORDINATIONES

Simplicius episcopus iohanni episcopo reuennensi. Si quis
 esset in iuribus & ecclesiastica disciplina. uel